

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoP/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6420201667
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Zlocha
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6420201667.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Zlochu a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., ako členov senátu, v právnej veci starostlivosti o maloletého: F. X., nar. XX. septembra XXXX, bytom ako matka, v zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny W. Q., syna matky: X. X., nar. XX. januára XXXX, trvale bytom L. X. XXXX/XX, XXX XX W. Q., toho času XXX XX F. XXX, zast. JUDr. Jozefom Bónom, advokátom so sídlom AK A. Hlinku 740/11, 965 01 Žiar nad Hronom, a otca: P. F. X., nar. XX. decembra XXXX, trvale bytom L. X. 15XX/XX, XXX XX W. Q., o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom, č.k. 23P/23/2020-421 zo dňa 21. októbra 2020, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III., IV., V. a VI. **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 23P/23/2020-421 zo dňa 21. októbra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozhodol nasledovne:

- I. Súd maloletého F. X., nar. XX.X.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti matky X. X., nar. XX.X.XXXX, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach.
- II. Otec maloletého F. X., nar. XX.XX.XXXX je povinný prispievať na výživu maloletého F. X., nar. XX.X.XXXX výživným vo výške 180,-Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého X. X., nar. XX.X.XXXX, počnúc dňom 20.5.2020.
- III. Zameškané výživné za obdobie od 20.5.2020 do 31.10.2020 vo výške 431,-Eur sa otcovi povoľuje splácať v 10-tich splátkach vo výške 43,10 Eur spolu s bežným výživným s tým, že nespĺnenie čo i len jednej splátky alebo jej časti riadne a včas má za následok splatnosť celého plnenia.
- IV. V prevyšujúcej časti súd návrh matky zamietá.
- V. Súd ruší neodkladné opatrenie, ktoré bolo nariadené uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp.zn. 26P/70/2019-28 zo dňa 21.6.2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp.zn. 16CoP/43/2019-51 zo dňa 3.10.2019, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku,
- VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu sa domáhala matka, navrhla, aby súd otca maloletého zaviazal prispievať na jeho výživu sumou 250,-Eur mesačne, s platnosťou od 1.6.2019. V návrhu uviedla, že s otcom maloletého uzavreli manželstvo dňa 9.3.2012; vzhľadom k neprekonateľným problémom v manželskom spoložití dňa 1.6.2019 odišla zo spoločnej domácnosti (aj s maloletým) a dňa 13.6.2019 podala návrh na rozvod manželstva; konanie je

vedené na okresnom súde pod sp.zn. 24P/18/2019. Pokiaľ ide o rozpad manželského vzťahu uviedla, že ich manželstvo sa vyvíjalo nepriaznivo až do nebezpečných foriem domáceho násillia, a to v dôsledku autoritatívneho a agresívneho správania otca maloletého k nej, k ich spoločnému dieťaťu, ale aj k jej synovi z prvého manželstva, U. W.. Pokiaľ ide o maloletého F., tento je zdravotne postihnutý a je odkázaný na jej nepretržitú starostlivosť; plnoletý syn U. je v dôsledku zdravotného stavu rovnako neschopný samostatného života a je odkázaný na jej opateru, aj z dôvodu, že je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. Matka si tak nedokáže vlastným pričinením a vlastnou prácou zabezpečiť dostatočný príjem. Matka s maloletým F. býva v rodinnom dome v F., bola podporená rodinnými známymi a priateľmi, ktorí pre nich urobili zbierku nevyhnutých potrieb. Otec maloletého v čase podania návrhu žil v byte v jeho výlučnom vlastníctve so svojim otcom F. X. (ktorý medzičasom zomrel) a plnoletým synom Y. X.. V návrhu matka tiež uviedla, že otec maloletého sa jej naďalej vyhráza, 6.3.2020 bol vykázaný políciou zo spoločného obydllia a následne Okresný súd Žiar nad Hronom uznesením sp.zn. 25C/7/2020 zo dňa 12.3.2020 vydal neodkladné opatrenie o zákaze priblíženia sa otca maloletého k jej osobe, bol mu uložený zákaz vstupu do domu, v ktorom bývajú. Matka tvrdila, že otec maloletého jej neposkytuje žiadne finančné prostriedky, s výnimkou výživného na dieťa v sume 100,-Eur mesačne, ktoré platí v zmysle nariadeného neodkladného opatrenia. Pokiaľ ide o maloletého matka zdôraznila, že tento trpí viacerými diagnózami, najzávažnejšou je Ehlers - Dansonov syndróm. K svojim príjmom a výdavkom uviedla, že je nezamestnaná, vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, jej príjmom je výživné na maloletého na základe neodkladného opatrenia vo výške 100,-Eur mesačne, prídavok na dieťa vo výške 24,95 Eur, príspevok na kompenzáciu ŤZP na dopravu vo výške 35,11 Eur. Disponuje príjmom plnoletého syna U., ktorý poberá invalidný dôchodok vo výške 204,10 Eur a príspevok na kompenzáciu ŤZP vo výške 35,11 Eur. Výdavky na bývanie má 150,-Eur mesačne, poplatok za internet, televíziu a paušál v sume 50,-Eur mesačne, náklady na elektrickú energiu podľa vyúčtovania, platby za odvoz komunálneho odpadu a dane, platby za lieky na maloletého F. v sume 50,-Eur mesačne a v sume 40,-Eur mesačne na plnoletého syna U.. Má zvýšené výdavky na hygienu maloletého vo výške 40,-Eur mesačne, na PHM kvôli dochádzaniu za lekármi platí 200,-Eur mesačne a na stravu pre maloletého minie 300,-Eur mesačne kvôli bezlaktózovej diéte. Bežné výdavky na maloletého vyčíslila na 50,-Eur mesačne (obuv), 10,-Eur mesačne (školské potreby) poplatok za ZUŠ v sume 12,-Eur mesačne. V priebehu konania matka navrhla, aby súd okrem úpravy vyživovacej povinnosti otca maloletého zveril do jej osobnej starostlivosti na čas do rozvodu manželstva.

1.2 Otec maloletého s návrhom matky na úpravu výživného nesúhlasil v celom rozsahu, výživné navrhoval určiť na sumu 65,-Eur mesačne, nakoľko uhrádza výdavky nielen na maloletého, ale aj na matku a je dôvodný predpoklad, že okrem výživného bude prispievať minimálne úhradou nákladov na elektrickú energiu maloletého vo výške 62,70 Eur mesačne. V písomnom vyjadrení poukázal na dôvody, ktoré podľa jeho názoru viedli matku k opusteniu spoločnej domácnosti, a teda, že mu odmietla pomáhať s chorým otcom. Pokiaľ ide o jeho príjmy zdôraznil, že v čase písomného vyjadrenia mu bol schválený príspevok na opatrovanie vo výške 215,18 Eur, z dôvodu opatrovania chorého otca nemal možnosť pracovať na plný úväzok. Poberá výsluhový dôchodok vo výške 374,61 Eur, príjem zo živnosti za rok 2019 predstavoval v čistom sumu 2.283,97 Eur, bol mu vyplatený daňový bonus na deti vo výške 443,40 Eur. V čase písomného vyjadrenia žil v domácnosti s otcom (ktorý medzičasom zomrel) a synom Y., ktorý istú dobu príjem dosahoval, od 17.4.2020 je evidovaný ako nezamestnaný. Mesačné výdavky otca predstavujú sumu 924,03 Eur, z toho výživné na maloletého 100,-Eur mesačne, úhrada poplatku za elektrinu v dome v F. v sume 185 Eur mesačne. Okrem súdom určeného výživného tak prispieval na výživu maloletého sumou navyše 665,-Eur z dôvodu úhrady za nedoplatky na elektrickej energii, platil aj ďalšie drobné výdaje.

1.3 Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov konania, oboznámil sa s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v súdnom spise a zároveň sa oboznámil so stavom a výsledkami konania o rozvod manželstva (na okresnom súde vedené pod sp.zn. 24P/18/2019) a o nariadenie neodkladného opatrenia (sp.zn. 26P/70/2019-28), v ktorom bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti otca prispievať na výživu maloletého v nevyhnutnej miere sumou 100 Eur mesačne, na čas do právoplatnosti rozhodnutia v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva. Oboznámil sa tiež s uznesením okresného súdu sp.zn. 7P/9/2020 zo dňa 17.2.2020 - neodkladné opatrenie o úprave styku. Inak vykonal dokazovanie lustráciou v registri Sociálnej poisťovni; správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny W. Q., výpisom zo živnostenského registra otca, daňovým priznaním otca za roky 2018 a 2019, oznámením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o výsluhovom dôchodku otca a správou kolízneho opatrovníka. Rovnako sa oboznámil s rozhodnutím

vydaným Okresným súdom Žiar nad Hronom sp.zn. 5Pc/6/2020-363 zo dňa 7.9.2020, ktorým bola určená vyživovacia povinnosť povinného Mgr. F. X. na manželku X. X. vo výške 50,-Eur mesačne, počnúc dňom 1.9.2020. Aplikoval ustanovenia § 36 ods. 1, § 62 ods.1, ods.2, ods.4, ods.5, § 75 ods.1, § 76 ods.1 a § 77 ods.1 zákona č.36/2005 Z.z o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 36/2005 Z. z.“ alebo „Zákon o rodine“).

1.4 Na základe vykonaného dokazovania dospel okresný súd zistil, že rodičia maloletého nežijú v spoločnej domácnosti a spoločne nezabezpečujú starostlivosť o maloletého; bolo v záujme maloletého, aby bol zverený matke, v ktorej starostlivosti sa nachádza a je na ňu zvyknutý; v rámci sociálneho zisťovania v starostlivosti matky o maloletého nedostatky zistené neboli.

1.5 Pokiaľ ide o určenie výživného a jeho výšku súd prvej inštancie zdôraznil, že nemal pochybnosti o tom, že starostlivosť o maloletého je náročná po fyzickej a psychickej stránke, ale aj z finančného hľadiska. Mal za preukázaný dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav maloletého; tento si vyžaduje odbornú zdravotnú starostlivosť a nepretržitú starostlivosť zo strany matky. Zvýšené výdavky na maloletého súvisia predovšetkým s pravidelným užívaním liekov, používaním ortopedických pomôcok, absolvovaním odborných vyšetrení mimo bydliska maloletého; stravovaním maloletého v súvislosti s bezlaktózovou diétou. Matka pre individuálny spôsob výučby maloletého zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého; z uvedeného dôvodu nepracuje a nemá žiaden príjem zo zárobkovej činnosti. Matka je len poberateľkou prídavku na dieťa v sume 24,95 Eur mesačne, príspevku na kompenzáciu ŤZP vo výške 35,11 Eur a od otca maloletého poberá výživné na maloletého vo výške 100,-Eur mesačne a výživné na manželku vo výške 50,-Eur mesačne. Okresný súd prihliadal aj na skutočnosť, že s matkou v spoločnej domácnosti žije aj dospelý syn z prvého manželstva, ktorý poberá invalidný dôchodok vo výške 204,10 Eur a príspevok na kompenzáciu ŤZP. Za dôvodné považoval súd prvej inštancie určiť výživné vo výške 180,-Eur mesačne a v prevyšujúcej časti uplatnený nárok matky zamietol. Výživné slúži na uspokojovanie odôvodnených potrieb dieťaťa a nie je náhradou za príjem rodiča, ktorý z objektívnych dôvodov nemôže pracovať. Výživné nie je ani náhradou na sociálne dávky, na ktoré by mal rodič nárok v súvislosti so starostlivosťou o dieťa s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom.

1.6 Pri rozhodovaní o výške výživného okresný súd okrem odôvodnených potrieb maloletého vychádzal aj z príjmových pomerov otca; mal zato, že je v jeho možnostiach prispievať výživným vo výške 180,-Eur mesačne. Nestotožnil sa s argumentáciou otca ohľadne vyživovacej povinnosti vo výške 60,-Eur mesačne z dôvodu, že okrem súdom určeného výživného (neodkladným opatrením) vo výške 100,-Eur mesačne uhrádzal výdavky maloletého a matky spojené s bývaním v rodinnom dome za obdobie posledných 6 mesiacov v sume 3.379,-Eur. Zohľadnil skutočnosť, že otec maloletého uhrádza poplatok za odber elektrickej energie v rodinnom dome, v ktorom matka s maloletým býva a takouto formou sa podieľa na starostlivosti o maloletého. Bez významu nepovažoval ani skutočnosť, že v spoločnej domácnosti s otcom žije jeho dospelý syn z prvého manželstva, ktorý sa na výdavkoch domácnosti nepodieľa z dôvodu, že je bez príjmu, hoci ukončením stredoškolského štúdia získal schopnosť sám sa živiť.

1.7 Vyživovaciu povinnosť otca súd prvej inštancie upravil počnúc dňom podania návrhu a teda od 20.5.2020; nemal za preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mohol priznať výživné späťne odo dňa 1.6.2019 v zmysle návrhu matky. Podľa záverov okresného súdu nič nebránilo matke podať odvolanie voči nariadenému neodkladnému opatreniu č.k. 26P/70/2019-28 zo dňa 21.6.2019, ktorým súd dočasne zveril maloletého do jej starostlivosti a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 100,-Eur mesačne, v ktorom konaní rovnako žiadala výživné na maloletého vo výške 250,-Eur mesačne; nič jej tiež nebránilo podať návrh na trvalú úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu manželstva a žiadať výživné vo výške 250,-Eur mesačne už skôr, resp. po zistení, že súdom dočasne určené výživné nepostačuje na pokrytie výdavkov na maloletého.

1.8 Súd prvej inštancie vzhľadom ku skutočnosti, že výživné určil od 20.5.2020, rozhodol o dlhu na zročnom výživnom vo výške 431,-Eur, ako rozdielu na zaplatenom a určenom výživnom za obdobie od 20.5.2020 do konca mesiaca, v ktorom bol napadnutý rozsudok vyhlásený (21.10.2020). Dlh na výživnom vypočítal ako súčet rozdielu na určenom a zaplatenom výživnom vo výške 80,-Eur za päť mesiacov + alikvótna časť výživného za mesiac máj 2020; okresný súd mal pritom za preukázané, že otec v uvedenom období na výživu maloletého prispieval sumou 100,-Eur mesačne.

1.9 Okresný súd rozhodujúci vo veci samej (úprava výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva) samostatným výrokom zrušil prv nariadené neodkladné opatrenie č.k. 26P/70/2019-28 zo dňa 21.6.2019 (dočasná úprava výkonu rodičovských práv a povinností do právoplatného rozhodnutia v konaní o rozvod manželstva); napadnutým rozhodnutím trvalo upravil výkon rodičovských práv a povinností k maloletému na čas do rozvodu manželstva.

1.10 O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodoval s poukazom na ustanovenie § 52 zákona č.161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „C.m.p.“); konštatoval, že v konaní nezistil také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania a ani žiaden z účastníkov nežiadal náhradu trov konania priznať.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala matka (ďalej aj „odvolateľka“) včas odvolanie, v ktorom navrhla, aby odvolací súd preskúmal celé konanie, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia a aby napadnutý rozsudok okresného súdu postupom podľa § 388 zákona č.160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) zmenil a určil otcovi maloletého výživné vo výške 250,-Eur mesačne, ktoré by zodpovedalo potrebám maloletého dieťaťa. Žiadala, aby odvolací súd určil uvedenú výšku výživného počnúc dňom 1.6.2019. V doplnení odvolania uplatnila nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Uplatnila odvolací dôvod uvedený v ustanovení § 365 ods.1 písm. f) C.s.p., tvrdila tak, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

2.1 Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolateľka súhlasila so zverením maloletého do jej osobnej starostlivosti a s tým, že bude maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach.

2.2 Odvolateľka tvrdila, že súd prvej inštancie pri skúmaní oprávnených potrieb maloletého dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; určené výživné je vzhľadom na možnosti a schopnosti povinného otca, zdravotný stav maloletého a jeho odôvodnené potreby nedostatočné. Súd prvej inštancie dostatočne nezohľadnil skutočnosť, že sa matka o maloletého celodenne stará; maloletý má určený individuálny študijný plán, čo jej znemožňuje sa zaradiť do pracovného procesu. Dobrý nie je ani zdravotný stav jej plnoletého syna U., ktorý je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony a je rovnako odkázaný na jej starostlivosť. Matka si tak neodkáže vlastnou prácou zabezpečiť dostatočný príjem. Okresný súd rovnako nedostatočne zohľadnil nevyhnutné výdavky matky na maloletého, výdavky na lieky (70,-Eur mesačne), výdavky na PHM (150 -200,-Eur mesačne) pri návštevách lekárov.

2.3 Odvolateľka rovnako nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, že nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktorý by mal priznať výživné spätne odo dňa 1.6.2019. Tvrdila, že hneď po odstávaní zo spoločnej domácnosti (1.6.2019) podala návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (13.6.2019) a toho istého dňa podala návrh na rozvod manželstva, kde žiadala o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu. V tomto čase nemohla vedieť, že súd v konaní o rozvod manželstva za rok a pol nerozhodne, nemala možnosť ovplyvniť rýchlosť konania na súde prvej inštancie. Vo veci sa vykonávalo znalecké dokazovanie, ktoré je ale od 20.8.2020 ukončené; do dňa podania odvolania termín pojednávania určený nebol. Hoci nie je osobou právne znalou, okamžite podnikala kroky na určenie vyživovacej povinnosti otca vo výške 250,-Eur mesačne; nie jej vinou nebolo v konaní o rozvod manželstva doposiaľ rozhodnuté.

2.4 Matka v odvolaní poukázala na skutočnosť, že po odchode zo spoločnej domácnosti musela s pomocou príbuzných a známych urobiť nevyhnutné úpravy na rodinnom dome, kde býva so svojimi deťmi; priatelia a známi pre nich urobili aj zbierku. Otec maloletých detí im v ničom nepomohol; stále sa vyhráza, že matke ublíži; tvrdí, že budú musieť z domu odísť a správa sa voči nim arogantne; dňa 6.3.2020 bol políciou vykázaný zo spoločného obydlija a bolo vydané aj neodkladné opatrenie spočívajúce v zákaze priblíženia sa k jej osobe. Už uvedené skutočnosti napíňajú dôvody, pre ktoré by sa mal zvýšenou mierou podieľať na starostlivosti o maloletého aspoň finančne.

3. Kolízny opatrovník sa v písomnom vyjadrení stotožnil s napadnutým rozhodnutím okresného súdu a považoval ho za vecne správny.

4. Otec maloletého v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd podané odvolanie zamietol; tvrdil, že nie je schopný uhrádzať vyššiu výšku výživného a súd prvej inštancie pri určení výživného rozhodol správne. Zdôraznil, že od 1.6.2019 mimo výživného uhrádzal náklady maloletého aj matky priamo; platil aj elektrickú energiu v ich dome na účet SSE, v plnej výške hradí aj splátky spoločného úveru s matkou maloletého a spoločné poistenie. V napadnutom rozhodnutí tieto výdavky neboli zohľadnené, i keď zabezpečenie bývania vrátane elektrickej energie spĺňa požiadavky na plnenie vyživovacej povinnosti z jeho strany. Ak by mu bolo určené ďalšie zameškané výživné, išlo by reálne o duplicitné plnenie, na ktoré financie nemá.

4.1 Uviedol, že od rozhodnutia súdu prvej inštancie hradí výživné v novej výške; úhrady za elektrickú energiu v dome sú na matke maloletého, ktorá v ňom býva s maloletým a so svojím plnoletým synom. V mesiaci november na účet matky poslal 416,20 Eur a hradil aj ďalšie výdaje (splátky spoločného úveru), uhradil aj splátku nedoplatku za elektrickú energiu. V mesiaci december uhradil sumu 387,32 Eur a ešte matke pošle ďalšiu platbu, nakoľko matka maloletého nie je schopná hospodáriť s hotovosťou, pokiaľ by jej všetko poslal naraz. Súd prvej inštancie neskúmal schopnosť matky hospodáriť s financiami, ocom plnené úhrady nevzal do úvahy ako plnenie vyživovacej povinnosti, spätne ho zaviazal, aby matke uhradené sumy uhradil druhýkrát, rozhodol sa však voči rozsudku súdu prvej inštancie neodvolať.

5. Pokiaľ matka prostredníctvom právneho zástupcu doplnila odvolanie a žiadala, aby jej odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania, otec maloletého tvrdil, že od 1.6.2019 matke maloletého poskytoval plnenia platbou na účet a úhradou jej výdajov vo výške vyššej ako 250,-Eur mesačne; úspory sa mu už ale minuli a nie je schopný spätne hradiť náklady matky a maloletého v požadovanej výške. Je odkázaný len na svoj príjem, ktorý je v dôsledku korona krízy výrazne nižší. Nepravdivými informáciami o ňom tiež matka spôsobila stratu podstatnej časti jeho objednávok. Odvolanie naďalej považoval za zmatečné a matka by teda v súlade s dobrými mravmi mala niest svoje trovy sama.

6. Ďalšie vyjadrenie podané nebolo.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu § 65 a § 66 C.m.p, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 C.s.p. a odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu vo výrokoch II., III. a IV. a v závislých výrokoch V. a VI. podľa § 387 ods.1, ods.2 C.s.p. ako vecne správne potvrdil, a to z nasledovných dôvodov:

7.1 Podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len a skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

7.2 Podľa § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č.36/2005 Z.z.“ alebo „zákon o rodine“), plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

7.3 Podľa § 62 ods. 2 zákona č.36/2005 Z.z., obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

7.4 Podľa § 62 ods. 4 zákona č.36/2005 Z.z., pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

7.5 Podľa § 62 ods. 5 zákona č.36/2005 Z.z., výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

7.6 Podľa § 65 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z., ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

7.7 Podľa § 75 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z., pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti

a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

7.8 Podľa § 77 ods.1 zákona č.36/2005 Z.z. právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

8. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že matka maloletého sa návrhom domáhala úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, žiadala, aby súd maloletého syna zveril do jej osobnej starostlivosti a otcovi maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 250,-Eur mesačne, s účinnosťou od 1.6.2019; návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému podala dňa 20.5.2020. Otec maloletého nesúhlasil s navrhovanou výškou výživného, výživné navrhoval určiť na sumu 65,-Eur mesačne s prihliadnutím na skutočnosť, že okrem výživného prispieva a bude prispievať aj ďalšími plneniami. Úprava styku v konaní žiadaná nebola. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie pred rozhodnutím vo veci samej vykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu a dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie sú zrozumiteľné a jasné. Odvolací súd sa s odôvodnením súdu prvej inštancie vysloveným v napadnutom rozhodnutí, ako aj s jeho dôvodmi v celom rozsahu stotožňuje a na tieto v plnom rozsahu poukazuje. Rozhodnutie okresného súdu bolo podložené náležitým preskúmaním sociálnych pomerov účastníkov.

8.1 Výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým okresný súd zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky (výrok I.), nebol odvolaním napadnutý.

8.2 Súd prvej inštancie postupoval správne, keď po zverení maloletého do starostlivosti jedného z rodičov (matke) upravil vyživovaciu povinnosť k maloletému u toho rodiča, ktorému maloletý do osobnej starostlivosti zverený nebol. Je zrejmé, že súd prvej inštancie vychádzal zo zákonných kritérií pre určenie výživného, z vyššie citovaných ustanovení zákona č.36/2005 Z.z. a teda odôvodnených potrieb oprávnenej osoby, ktorou je v danom prípade maloleté dieťa ako aj zo schopností, možnosti a majetkových pomerov osoby povinnej, ktorou je otec maloletého. Prihliadal tiež na schopnosti, možnosti a majetkové pomery matky, osobnú starostlivosť matky o maloletého. Z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie prihliadal aj na osobité okolnosti na strane maloletého, konštatoval jeho dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav a s tým súvisiace zvýšené mesačné výdavky (lieky, ortopedické pomôcky, odborné vyšetrenia, bezlaktózová diéta); konštatoval aj nepretržitú osobnú starostlivosť matky o maloletého, ktorá sa v dôsledku zdravotného stavu maloletého nemôže zamestnať a dosahovať tak stály príjem. Ustálil výšku mesačných výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o maloletého a z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že prihliadal aj na ďalšiu skutočnosť ovplyvňujúcu možnosť matky zamestnať sa, a teda, že v spoločnej domácnosti s ňou a maloletým žije aj jej plnoletý syn z predchádzajúceho vzťahu, ktorý poberá invalidný dôchodok. Okresný súd sa správne zaoberal aj možnosťami, schopnosťami a majetkovými pomermi otca; pre odvolací súd rovnako z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva aj skutočnosť, že súd prvej inštancie prihliadal aj na plnenia, ktoré v priebehu konania, resp. v rozhodnom období, realizoval otec maloletého a ktoré spočívajú predovšetkým v úhrade spotrebovanej elektrickej energie v rodinnom dome, v ktorom matka s maloletým žije.

9. Odvolateľka tvrdila, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; k nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov. Takúto vadu napadnutého rozhodnutia odvolací súd nezistil, z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvej inštancie vyhodnotil dôkazy správne, všetky jednotlivo a v ich vzájomných súvislostiach. Okresný súd prihliadal nielen na oprávnené potreby maloletého dieťaťa (ktoré sú s prihliadnutím na jeho zdravotný stav nesporne vysoké), ale aj na skutočnosť, že matka práve z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu maloletého a nepretržitej osobnej starostlivosti vlastnou prácou dosahovať potrebný príjem. Výška vyživovacej povinnosti, ktorá má byť výsledkom vyhodnotenia kritérií uvedených v ustanovení § 62 a § 75 Zákona o rodine je ale obmedzená možnosťami, schopnosťami a majetkovými príjmami otca, ktorý je síce poberateľom výsluhového dôchodku a má aj príjem zo živnosti, tieto príjmy otca ale podľa záverov súdu prvej inštancie neumožňujú otcovi prispievať na výživu maloletého vyšším, ako priznaným výživným. Neušlo pozornosť odvolacieho súdu, že súd prvej inštancie výšku výživného určil aj s prihliadnutím na skutočnosť, že

otec maloletého okrem plnenia vyživovacej povinnosti poskytovaním finančných prostriedkov svoju vyživovaciu povinnosť plní aj tým, že uhradza poplatok za odber elektrickej energie v rodinnom dome, v ktorom matka s maloletým (a starším synom pochádzajúcim z jej predošlého vzťahu) býva a takouto formou sa podieľa na starostlivosti o maloletého. Už suma priznaného výživného a suma, ktorá otec platí za spotrebu elektrickej energie, vo svojom súčte predstavuje sumu, ktorú matka požadovala určiť ako výšku výživného zodpovedajúceho odôvodneným potrebám maloletého. Určené výživné tak nie je následkom nesprávnych skutkových zistení ale správnym vyhodnotením zákonných kritérií na určenie výšky vyživovacej povinnosti. Na všetky skutočnosti, na ktoré matka v podanom odvolaní poukazovala, okresný súd prihliadol, tieto skutkové okolnosti vyhodnotil v súlade so zákonnými kritériami pre určenie výživného.

9.1 Matka maloletého odvolaním napadla aj záver súdu prvej inštancie, ktorý priznal výživné odo dňa podania návrhu (a nie od 1.6.2019), keď nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa. Matka maloletého tvrdila, že okamžite po opustení spoločnej domácnosti podnikala kroky na určenie vyživovacej povinnosti otca vo výške 250,-Eur. S uvedenou argumentáciou odvolateľky sa vysporiadal súd prvej inštancie už v napadnutom rozhodnutí.

9.2 Podľa ustanovenia § 77 ods.1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné na maloleté dieťa možno priznať na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. V zmysle citovaného ustanovenia vzhľadom na maloletosť dieťaťa by bolo možné vyživovaciu povinnosť upraviť a výživné určiť aj za obdobie, ktoré predchádzalo podaniu návrhu na začatie konania o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu (na čas do rozvodu manželstva); ak sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa. Uvedené dôvody pritom nemôžu spočívať v skutkových okolnostiach, ktoré určujú výšku vyživovacej povinnosti, ide o dôvody, ktoré by matke maloletého subjektívne alebo objektívne bránili v podaní návrhu na začatie konania. A takéto dôvody neexistujú, matka maloletého ich v podanom odvolaní ani netvrdila. Už samotná skutočnosť, že bezprostredne po opustení spoločnej domácnosti podala návrh na rozvod manželstva a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia preukazujú, že jej nič nebránilo podať aj návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému (na čas do rozvodu manželstva); z ustanovení Zákona o rodine nepochybne vyplýva, že v konaní o rozvod manželstva súd upraví aj výkon rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva. Už v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žiadala neodkladným opatrením určiť výšku výživného na sumu 250 Eur mesačne. Neodkladným opatrením však súd rozhoduje o platení výživného v nevyhnutnej miere, bez vykonania úplného dokazovania, ktoré je potrebné vykonať pred rozhodnutím vo veci samej. V konečnom dôsledku okresný súd poukázal aj na skutočnosť, že matka maloletého odvolanie proti neodkladnému opatreniu nepodala, aj keď určené výživné nezodpovedalo jej predstavám. Z uvedeného vyplýva, že matke maloletého nebránili žiadne objektívne ani subjektívne skutočnosti, aby návrhu vo veci samej (úprava výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva) podala skôr ako 20.5.2020.

9.3 Ani matku tvrdené správanie sa otca voči nej nie je dôvodom na určenie vyššieho výživného a ani na jeho určenie za obdobie pred podaním návrhu vo veci samej. Pri rozhodovaní o výške výživného súd prvej inštancie vychádzal správne s kritériami pre určenie výšky výživného v zmysle ustanovení Zákona o rodine; pri stanovení termínu, od ktorého určil otcovi povinnosť platiť výživné správne nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodnili priznanie výživného aj za obdobie predchádzajúce podaniu návrhu vo veci samej.

9.4 Súd prvej inštancie tak rozhodol súladne s vykonaným dokazovaním, pokiaľ výživné upravil vo výške 180,-Eur mesačne (a prihliadol aj na skutočnosť, že uhradza aj poplatok za odber elektrickej energie) odo dňa podania návrhu vo veci samej a v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol. Napadnuté rozhodnutie vo výrokoch II. a IV. tak považoval odvolací súd za vecne správne.

10. Odvolací súd podrobil odvolaciemu prieskumu aj závislé výroky III., V. a VI napadnutého rozsudku.

10.1 Výrok napadnutého rozsudku týkajúci sa zročného výživného odo dňa podania návrhu do dňa vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie argumentačne napadnutý nebol; iba vo vzťahu k výške priznaného výživného a termínu, od ktorého je otec povinný prispievať na výživu maloletého sumou 180,-Eur mesačne. S uvedenou argumentáciou sa odvolací súd vysporiadal v bode 9. - 9.4 tohto rozsudku.

Inak vo vzťahu k zročnému výživnému súd prvej inštancie správne vychádzal z rozdielu medzi sumou priznaného a už zaplateného výživného. Preto odvolací súd považoval napadnuté rozhodnutie správne aj vo výroku III., argumentáciu otca z dôvodu nepodania odvolania nepovažoval za relevantnú.

10.2 Súd prvej inštancie správne samostatným výrokom zrušil prv nariadené neodkladné opatrenie; rozhodnutím vo veci samej trvale na čas do rozvodu manželstva zanikla dôvodnosť dočasnej úpravy pomerov vykonanej neodkladným opatrením.

10.3 Za správne považoval odvolací súd aj rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o nároku na náhradu trov konania, keď súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 52 C.m.p.. Dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 55 C.m.p. neboli v konaní pred súdom prvej inštancie zistené a ani tvrdené.

11. Vzhľadom vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil pri riadnom zistení skutkového stavu, jeho rozhodnutie je vecne správne, a preto odvolací súd odvolaním napadnuté výroky rozsudku okresného súdu v zmysle § 387 ods. 1,2 C.s.p. potvrdil, a to aj v závislých výrokoch o zročnom výživnom a jeho splatnosti, výroku o zrušení prv vydaného neodkladného opatrenia a výroku o nároku na náhradu trov konania.

12. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 C.m.p. v spojení s § 58 C.m.p. tak, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolateľka prostredníctvom právneho zástupcu nárok na náhradu trov odvolacieho konania síce uplatnila, dôvody pre jeho priznanie však neuviedla. Samostatným dôvodom pre priznanie nároku na náhradu trov konania nie je skutočnosť, že v odvolacom konaní je zastúpená právnym zástupcom určeným jej Centrom právnej pomoci. V konečnom dôsledku v odvolacom konaní úspešná nebola. Odvolací súd dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 55 C.m.p. nezistil.

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnené premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).